

Словник – Słownik

А

а гаксь! *див.* гаксь

а-гуч! *див.* гуч

адзимка ‘паляниця’ – ‘plasek, pod-
płomyk z mąki owsianej, pieczony
w piecu lub na kuchni’

адукат ‘адвокат’ – ‘adwokat’

а-ись! *див.* ись

а-кец! ‘окрик на козу, щоб втікла’ –
‘okrzyk przy odrędzaniu kozy’ →
коць, кець

акурат 1. ‘саме так, в сам раз’ – ‘właś-
nie tak’. *Акурат так и было 2.* ‘не-
довіра’ – ‘czyżby?’. Є, *акурат?!* → є

акуратний ‘охайний’ – ‘taki jak trzeba,
schludny, czysty, [akuratny]’

акуратні ‘охайно’ – ‘tak jak trzeba,
schludnie, czysto’

анталок ‘барилло, бочка невеликого
розміру з пивом (вином), до 25–
30 л’ – ‘baryłka, antałek na piwo lub
wino o pojemności do 25–30 l’

анцихріст ‘чорт, біс, антихрист’ – ‘an-
tychryst’ → Дод. 12

а-псік! ‘на ката, щоб втік’ – ‘okrzyk
na kota, żeby uciekł’ → кіць-кіць!

арак ‘спиртний напйток’ – ‘arak (al-
kohol)’

асекурація ‘страхування’ – ‘ubezpie-
czenie, asekuracja’

асентерунок ‘відібрання до війська’
– ‘robór do wojska, asenterunek’

астряб ‘яструб’ – ‘jastrząb’

Б

баба¹ ‘мати матері або отця’ – ‘babka
(matka matki lub ojca)’ → бабця

баба² ‘хліб з білої муки, з домішкою
цукру, яець, який на залізних фор-
мах пекли на Великдень’ – ‘babka
pieczona na Wielkanoc’

бабка ‘на ній клепали косу’ – ‘babka
do klepania kosy’

бабрати ‘робити щось не так, як
треба’ – ‘babrać, robić coś byle jak,
źle’

бабри ‘зроблене щось як-небудь’ –
‘coś zrobione byle jak’

баброш, бабруля ‘ті, що займають-
ся *бабрами*’ – ‘robiący coś byle jak,
niechlujnie’

бабруля *див.* баброш

бабця ‘мати матері або отця’ – ‘babka
(matka matki lub ojca)’ → баба¹

[**бавити** ‘перебувати’ – ‘przebywać’].
Довго ся не бав ‘не затримуйся дов-
го’ – ‘nie zatrzymuj się dłużej czas’
→ збавити час

багнітки ‘лоза з пучками, яку святили
на квітну неділю’ – ‘gałązki wierzbowe

- z baziarni poświęcone (jako palemki) w Niedzielę Palmową’
- багно** ‘згустіле болото у дорожній виїмці (калабані)’ – ‘zgręstniałe błoto w wyboju na drodze’
- багра** ‘дзвони до коліс’ – ‘dzwona w kole wozu’
- багателя** ‘нічого страшного, серйозного’ – ‘nic ważnego, dawn. bagatela’ → байка
- багнет** ‘штик’ – ‘bagnet’
- бадиль**, зб. **бадиля** ‘стебло, стебла (але не зернових культур)’ – ‘łodzka, badył (nie dotyczy zbóż), zbior. łodygi, badyle’
- бадиля** див. бадиль
- бадилянка (билянка)** ‘сухе стебло картоплі’ – ‘uschnięta ziemniaczana’
- базі, базьки** дит. ‘малі ягнята’ – *dziec.* ‘małe jagnięta’
- базьграти** ‘погано писати’ – ‘bazgrać’. *Базьгреш*
- базьки** див. базі
- базь-на!** ‘кричать на овець, щоб вернулися’ – ‘okrzyk na owce, by wróciły’
- базю-базю!** ‘так кликали овець’ – ‘przywoływanie owiec’
- байзель** ‘безпорядки’ – ‘nieporządky, pot. bajzel’
- байка** ‘нічого страшного, серйозного’ – ‘nic ważnego’. *То ищи вишитоко байка або багателя* → багателя
- байсигель** ‘велосипед’ – ‘rower’
- байтавий** ‘той, що ходить, закидаючи ногами вбік’ – ‘ten, kto chodzi koślawo, zarzucając nogami na boki’
- балаган** ‘замішання, шум, суматоха, нерозбериха’ – ‘bałagan, zamieszanie’ → гармідер, райвах
- баламут** [‘баламут, бешкетник (?)’ – ‘bałamut, człowiek wprowadzający zamęt (?)’]
- баламутити** ‘збивати з пантелику’ – ‘bałamucić; zbijać z pantafyku’
- балбес** ‘нерозторопний’ – ‘nieroztropny’
- балец** ‘коровай’ – ‘korowaj (chleb weselny)’
- бамбух** ‘великий живіт (шлунок)’ – ‘wielki brzuch’
- банда** ‘духовий оркестр’ – ‘orkiestra dęta, dawn. banda’
- бандаж** ‘бинт’ – ‘bandaż’
- бандажувати** ‘бинтувати’ – ‘bandażować’
- бант 1.** ‘перекладина між кроквами’ – ‘łata łącząca krokwie’ **2.** ‘сідало для курей’ – ‘grzędą, drążek dla kur’
- банувати** ‘тужити за кимось’ – ‘ tęsknić za kimś’
- банюр, баюра** ‘річкова вибоїна, заповнена водою’ – ‘jama z wodą w rzece (potoku)’
- бараба** ‘гульвіса, пустий чоловік’ – ‘hulaka, zły człowiek’. *Ти барабо!*
- бараниця** ‘великий кожух, який брали тільки для зимової поїздки кудись’ – ‘kożuch zimowy, baranica (zabierany na sanie w zimie)’
- барже** див. барз
- барз**, *вижча ст.* барже, *найв. ст.* найбарже ‘дуже’ – ‘bardzo’. *Найбаржемя бил сам гайтів. Барз дуже* ‘дуже багато’ – ‘bardzo dużo’
- баршан** ‘плюш’ – ‘plusz’
- [**бас** ‘?’ – *por. gwar. basy sprawić* ‘silnie wybić’]. *Басом ти твою мацер!* → Дод. 12
- басамунка** ‘лента’ – ‘taśma, tasiemka’ → басамуня

басамуня *змениш.* – *zdrobn.* ‘ленточка’ – ‘tasiemeczka’ → басамунка
баси ‘контрабас’ – ‘kontrabas, *pot.* basy’
бача ‘вівчар, чабан і, як правило, старший ворожбит; чабан (в Татрах)’ – ‘pasterz owiec i zwykle doświadczony wróżbiarz; baca (w Tatrach)’
баюра *див.* банюр
баюси ‘вуси’ – ‘wasy’
ба-як ‘а все-таки’ – ‘mimo wszystko’.
Ба-як буду
бевчати ‘горіти сильним полум’ям’ – ‘palić się silnym płomieniem’
без¹ ‘через’ – ‘przez’. *Як шол без тот хотарь*
без² ‘без’ – ‘bez (*czego*)’
бенкарт 1. ‘малий хлопець, підліток’ – ‘chłopczyk’ **2.** [‘позашлюбна дитина’ – ‘nieślubne dziecko, bękart’ → Дод. 11]
бердо у ткацькому верстаті [‘деталь що нагадує гребінь в рамці’] – ‘płoch (część służąca do przybijania wątku w krosnach)’
бесіда ‘розмова’ – ‘rozmowa’
бесідливий ‘розмовний, розговорчивий’ – ‘rozmowny’
бесідувати ‘говорити’ – ‘mówić, rozmawiać’
бестежити [‘ганьбити (?)’ – ‘hańbić, bezczęścić (?)’] → збестежити
бестия ‘шельма’ – ‘szelma, *pot.* bestia’
бетег [‘щось погане’ – ‘coś niedobrego, złego’]
белярь ‘парубійко, забіяка, баяр’ – ‘zabijaka, basiar’
бештайгери ‘міцно зроблені черевики із шкіри’ – ‘mocne buty skórzane’
бештати ‘сварити когось’ – ‘besztać kogoś, wymyślać komuś’ → збештати

бештефрант ‘хитрун’ – ‘chytrus’
бзьдзіти ‘пердіти’ – ‘puszczać gazy, *wulg.* bździć’. *Не бздий, бо хто ти витримат* → зобзьдзітися
бийби *дит.* ‘черевички – туфельки’ – *dziec.* ‘buciczki’
[бик ‘віл; бик’ – ‘wół; byk’]. *Але-с бик-бик! Ти бику перунский!* → бича, бичиско²
билен ‘часть ціпа’ – ‘bijak (część sera)’
биляця ‘залізна часть шпурлета (на неї закладалось цівки і файфи)’ – ‘żelazna część w warsztacie tkackim (na nią zakłada się cewki i szpule-fajfy)’
билянка *див.* бадилянка
бинк [‘дзижчання мухи’ – brzęczenie muchy’]
[бинка ‘?']. *Бинка (муха)*
бинчати [‘дзижчати’ – ‘bzyczeć’].
Муха бинчит
бистриці, сливки бистрицьки ‘подовгувасті [сливки]’ – ‘rodzaj śliwek, o wydłużonym kształcie’
бистрицьки сливки *див.* бистриці
битанг, битанга ‘батар, розбишака’ – ‘łobuz, andrus’
битанга *див.* битанг
[бити ‘вбивати’ – ‘wybijać’ → кертиця]
бихрест ‘неслухняний недоросток (підліток)’ – ‘nieposłuszny wyrostek’
бицьок *змениш.* – *zdrobn.* ‘бичок’ – ‘byczek’. *Ти бицьку!* → бича
бич ‘батіг’ – ‘bicz’; в’язали на бундзи або югаску (засилку) – wiązano węzły lub na juhaskę → бичиско
бича ‘бичок’ – ‘byczek’. *Почиряй мі бича за гача!* [‘поміняй бичка на лоша’ – ‘zamień byczka na źrebaka!'] → бик, бицьок, бичиско²

- бичик** ‘деталь ткацького верстата’ – ‘jakaś część krosien’
- бичиско**¹ ‘пужално від батога’ – ‘biczysko (rączka bicza)’. *Вдарив мене бичиском*
- бичиско**² ‘великий бик, віл, бугай’ – ‘buczysko, wielki byk, wół, buhaj’. *Побіл мене бичиско* → бик, бича
- бібковий листок** ‘лавровий лист’ – ‘listek bobkowy (laurowy)’
- бібула** ‘промакатка’ – ‘bibuła’
- бібулки 1.** ‘папірці для куріння’ – ‘bibułki do skręcania papierosów’
- 2.** ‘кольоровий графіруваний папір для штучних квітів’ – ‘kolorowy, marszczony papier do robienia sztucznych kwiatów’
- бігатися** ‘корова хоче запліднитись’ – ‘latować się (o porędzie płciowym krowy)’
- бідня див.** зунуватися
- біднятко** ‘дуже бідна дитина (або дорослий)’ – ‘biedaczysko (o dziecku lub osobie dorosłej)’ → біднятуся
- біднятуся** зменш. – *zdrobn.* ‘дуже бідна дитина (або дорослий)’ – ‘bidula, biedaczysko (o dziecku lub osobie dorosłej)’ → біднятко
- біла глина** ‘така дійсно біла, нею білили хати’ – ‘biała glina, którą bielono chaty’
- білити** ‘білити’ – ‘bielić’. *Білити полотно. Білити хижу* ‘робити білку [хижу]’ – ‘bielić chuzę’
- більмо** [‘більмо’ – ‘bielmo’]
- блазен** ‘легкомисний, несерйозний’ – ‘lekkomyślny, nieroważny, pot. błazen’. *Та не буд блазен!*
- бландзарь** ‘круглі бляшки, що їх чіпляли коням до узди’ – ‘okrągłe blaszki, przyczepiane koniowi do uzdy’
- блатнарь** ‘гвіздь, яким прибивали ляття [лати] до кроков’ – ‘gwoździe do przybijania płatew (łat) do krokwi’
- близьці** ‘близнята’ – ‘bliźnięta’
- бліх** ‘дрючки на стояках, на які натягалось домоткане полотно, систематично його змочувалось, і воно із шарого ставало білим’ – ‘żerdki na stojakach, na jakich naciągano płótno (robione w domu), moczono je raz po raz, i z szarego robiło się białe’
- блішити** ‘білити полотно [на бліху]’ – ‘bielić płótno na blichu’
- блуд**¹ ‘письмова помилка’ – ‘błąd, omyłka w piśmie’
- блуд**²: *Блуд ся го хватил (імав)* ‘заблудився (напр., в лісі)’ – ‘zabłądził (np. w lesie)’
- блуд**³ [‘психічна хвороба’ – ‘choroba psychiczna (obłąkanie, obłąd)’. *Блуд ся го хватил (імав)* ‘захворів психічно’ – ‘zachorował psychicznie, dostał obłądu’
- блудити** ‘блукати’ – ‘błądzić’
- блювак** ‘неїстивний гриб, подібний до правдивого, але коли розламати, то синіє’ – ‘siniak, grzyb niejadalny, podobny do prawdziwka, ale siniejący po rozłamaniu’
- блюхати** ‘бовтати якусь рідину’ – ‘bełtać jakąś ciecz’ → наблюхати, розблюхати
- блядь, бляха** ‘жінка легкого поведіння, повія’ – ‘kobieta lekkich obyczajów’ → Дод. 11
- бляха 1.** ‘частина плуга, [полиця]’ – ‘(blaszana) odkładnica pług’a 2. див. блядь
- бо: бо-м, бо-лем** ‘бо я’ – ‘bo ja, bom’, **бо-с, бо-лес** ‘бо ти’ – ‘bo ty, bos’

бобальки ‘грубі галушки, палухи, (порізане, жарене або варене тісто у формі пальців) [традиційна страва на Святвечір] – ‘grube kluski, pokrojone ciasto w formie paluszków, smażone lub gotowane [tradycyjna potrawa wigilijna]’

бобки (ядлівцьови) [‘плід ялівцю’ – ‘owoce jałowca’]

бобрунка ‘комаха, божа коровка, у формі жука, червоні крильця з білими точками’ [!] – ‘biedronka, boża krówka’

бован ‘тупий, тупоголовий, тупиця’ (про людину) – ‘tępy, bałwan (o człowieku)’ → буван, тлук

Богом карати див. карати

бодай ‘хай, нехай, щоб’ – ‘niech, niechaj, bodaj’. *Бодай тя порандало! Бодай-с скапал (сегнул)! → Дод. 12*

бодай-який ‘який-небудь’ – ‘jaki bądź’

бодак ‘будяк’ – ‘oset’

боденька ‘масничка правити масло, маслобойка’ – ‘masielnica do robienia masła’

божа кровця ‘квіт [звіробій?]’ – ‘kwiat [dziurawiec?]’

бозуля ‘гуля’ – ‘guz’. *Набив бозулю на чолі*

Бозюсьо дит. ‘Бог’ – ‘Bozia’. *О Бозюсьо!*

боїско ‘окремі сіни для молочення зерна і приготування грубих кормів для худоби. У ньому зимою приготувляли суху пашу для худоби, також зберігали зерно кормове’ – ‘kierpisko (boisko) w stodole, gdzie młócono zboże i przygotowywano pokarm dla bydła’

бойс ‘підросток’ – ‘podrostek’

боканч (бліхнарчанське [?]) – w Blechnarce [?] ‘черевик’ – ‘but’. *Шмарь юже зо ся тоти боканчи*

бокет ‘збанок емальований з верхньою ручкою’ – ‘emaliowany dzbanek z rączką od góry’

болгай ‘багаторічна трава’ – ‘trawa wieloletnia (gatunek trawy)’

бомба дит. ‘церква’ – *dziec.* ‘cerkiew’. *Підеме до бомби*

бомблик [‘невеликий пузир, пухір’ – ‘niewielki bąbel’]

бомбулька ‘кулька’ – ‘kulka’

бонк ‘байстриук, дитина’ – ‘nieślubne dziecko, pot. bąk (o dziecku)’

борикатися ‘ковирятися, порпатись’ – ‘gramolić się, wydobywać się’ → виборикатися

боронити ‘волочити боронами зорану землю’ – ‘bronować’ → заборонити

бортак ‘дурний’ – ‘głupiec, dureń’. *Глуний бортак*

бортниця ‘в стайні продовжна груба дошка між боковими делінами (боковим дерев’яним настилом)’ – ‘podłużna gruba deska pomiędzy częściami podłogi z desek w pomieszczeniu dla zwierząt dla odpływu gnojówki’

бортуля [‘дурна жінка’ – ‘durna, głupia (o kobiecie)’]

бо-с, бо-лес див. бо

босорка ‘чарівниця (але тільки така, що відбирала молоко коровам)’ – ‘czarownica (tylko taka, która odbierała krowom mleko)’

бости [‘бодати’ – ‘bóść’]. *Бик побіл. Бодє рогами* (бугай, корова, віл, навіть коза, баран, взагалі рогата худоба) – ‘(o buhaju, krowie, wole,

- nawet kozie, baranie, w ogóle o bydle rogatym)
- боцан** *див.* бузько
- бравария** ‘буча’ – ‘brewerie, awantura, kłótnia’. *Робит браварию* ‘збивае бучу, скандалиць’ – ‘wyprawia brewerie, awanturuje się’
- брайда** ‘щось рідко розмішане з водою (тісто, глина, болото)’ – ‘breja, coś rzadkiego (ciasto, glina, błoto)’
- брандзолі** ‘внутрішня підкладка в черевиках’ – ‘podpodeszwy, brandzle, cienka, elastyczna skóra do okładania podeszwy wewnątrz obuwia, łącząca spód obuwia z jego wierzchem’
- братки** ‘квіти’ – ‘bratki [kwiaty]’
- братрура** ‘духовка’ – ‘duchówka, dawn. bratrura’
- бренчати** [‘дзенькати, бряжчати’ – ‘brzęczeć’]. *Ланицух бренчит*
- брех** [‘гавкання’ – ‘szczekanie, ujadanie’]. *Має великий брех* ‘пес голосно гавкає, або жінка голосно свариться’ – ‘o psie: głośno szczeka, o kobiecie: głośno się kłóci’
- бридкий** ‘поганий’ – ‘brzydki, wstrętny, obmierzły’ → бридь
- бридота** [‘негарність, бридкість, гидота’] – [‘brzydota, obmierzłość’] → бридь
- бридь** [‘негарність, бридкість, гидота’] – [‘brzydota, obmierzłość, coś brzydkiego’]. *Але-с бридь. Таке-с бридь, што страх* → бридкий, бридота
- брила** ‘камінна плита (природна)’ – ‘płyta kamienna (naturalna), duży płaski kamień’
- бриндзя** ‘засолений овечий сир (в діжці)’ – ‘bryndza, solony ser owczy (w dzieźce)’
- бріх** ‘живіт’ – ‘brzuch’
- бріхатий** *прикм.* ‘з великим животом’ – ‘mający wielki brzuch, brzuchaty’ → бріхач
- бріхач** ‘з великим животом’ – ‘mający wielki brzuch, brzuchacz’ → бріхатий
- брульйон** ‘грубий зошит’ – ‘gruby zeszyt, brulion’
- брус** ‘точило камінне’ – ‘brus, oselka do ostrzenia’
- брячка** ‘пряжка’ – ‘sprzączka’
- бубат** *з одн. дит.* ‘болить’ – ‘boli’
- бубен** ‘барабан’ – ‘bęben’. *Ти бубню!* (казали малим дітям – mówiono do małych dzieci)
- бубнувати** ‘барабанити’ – ‘bębnąć’
- буван** ‘кусок дерева, який трудно розколоти’ – ‘kawałek drzewa, który trudno porąbać’ → бован
- будзя**¹ *дит.* ‘м’ясо’ – ‘mięso’
- будзя**² *дит.* ‘пісок, губи’ – ‘buzia’. *Дай будзі* → бузя
- будити**¹ ‘вудити м’ясо’ – ‘wędzić (mięso)’
- будити**² ‘розбуджувати, будити зі сну’ – ‘budzić (ze snu)’
- бузько, боцан** ‘лелека’ – ‘bocian’
- бузя** *дит.* ‘уста, губи’ – ‘buzia’ → будзя²
- буйці** *дит.* ‘черевички’ – ‘buciki’
- букета** ‘вінок у дружок і молоді із штучних цвітів, зеркалаць, бомбульок’ – ‘wianek drухen i panny młodej ze sztucznych kwiatów, szkiełek (por. pol. bukiet)’
- букса** ‘залізна втулка в голові колеса від воза’ – ‘żelazna tuleja w piaście koła wozu, buksa (buks)’
- бульчати** [‘булькати’ – ‘bulgotać’]
- бунда** [‘довгий, теплий верхній чоловічий одяг, без рукавів, накидка’ –

‘długie, ciepłe wierzchnie narzucane okrycie męskie, bez rękawów’]
бундз ‘вузол, зав’язаний на чимось (шнурку, батогу тощо)’ – ‘węzeł (na sznurku, biczu itp.)’ → забундзити
бурити ‘валити, розбирати’ – ‘burzyć, niszczyć’ → розбурити
бусь! *dim.* ‘впадеш!’ – ‘upadniesz!’
буц ‘недотепа’ – ‘niedołęga, oferma, patałach, *wulg.* buc’
буштринки ‘обручі на голові колеса від воза по обох сторонах спиць’ – ‘pierścienie opasujące piastę koła wozu obok nasady szprych, *dial.* bursztyunki’
буяк ‘бугай’ – ‘buhaj, niekastrowany samiec krowy’. Вели корову до *бика* або до *буяка*

В

вага ‘у возі [стельвага – поперечний брус, що з’єднує віз з упряжкою]’ – ‘[rama u nasady dyszla, do której przyczepia się orczyki]’
ваган ‘дерев’яне кругле корито, в якому формувались паски (великий хліб на Великдень)’ – ‘okrągła drewniana misa, w której formuje się *paska* (duża bułka na Wielkanoc)’
[вагабундарь:] лахабундарь ‘бродяга’ – ‘włóczęga’
вадитися ‘сваритися’ – ‘kłócić się, wadzić się’
важитися ‘сумніватися в чомусь’ – ‘wątpić w coś’. *Любити ся важу, лем ти нич не скажу*
вайцак ‘хворий на грижу’ – ‘chory na przepuklinę’

вайцатий ‘хворий на грижу’ – ‘chory na przepuklinę’
вайчати [‘скиглити, плакати’ – ‘płakać, lamentować, jójczyć’]. *Жиди вайчали. Не вайч мі поза уха* → розвайчатися
вакелія ‘губка на буку, що мала властивість, на якій можна було писати’ – ‘huba na buku (można było na niej pisać)’
вал [‘висока хвиля води’ – ‘wysoka fala’]. *Котится вал на річці*
валів ‘пологого розположення з дерева порожній всередині стовбур з боковими днами і верхнім отвором, в якому зберігали зерно’ – ‘ustawiony poziomo, wydrążony pień drzewa, ze ściankami z boków i otworem na górze, do przechowywania ziarna’
валок¹ ‘покіс сіна, зерна’ – ‘pokos siana, zboża’
валок² до грабель – do grabi [‘частина грабель, до якої вставляються зуби’ – ‘część grabi, do której mocuje się zęby’]
[вальбія:] лайбія **1.** ‘корито для корму поросят, як правило, видовбане з дерева’ – ‘koryto dla świń, zwykle wydłubane z pnia’ **2.** ‘неповоротна, нерозторопна дівка або жінка, лінива невістка’ – ‘niezdarna dziewczyna lub kobieta, leniwa synowa’
валяти [‘скидати, напр., сіна, соломи зі стриху’ – ‘strącać, zrzucać, np. siano, słomę ze strychu’]. *Валяти грушки кирмаком* → звалити, наваляти
валятися [‘збруднюватися’ – ‘brudzić się, walać się’]
вандзірувати ‘ходити кудись, мандрувати’ – ‘wędrować, włóczyć się’

- вар** (з капусти) 1. ‘капустяний росіл в бочці’ – ‘solona woda w beczce z kapustą’ 2. ‘їда, зварена юшка із квашеної капусти, помащена яким-небудь жиром; їли з картоплею’ – ‘zupa z kiszzonej kapusty, zaprawiona jakimś tłuszczem; jedzono ją z ziemniakami’. *Компери з варом* → варянка
- варганник** ‘губна гармонійка’ – ‘harmonijka ustna, organki’
- варги** *див.* ворги
- вардзолити** ‘грубо прясти’ – ‘prześć grubszą przędzę’ → навардзолити
- вариха** ‘велика ложка (дерев’яна)’ – ‘duża drewniana łyżka, warząchew’
- варкоч** ‘дівоча коса’ – ‘warkocz’
[**варстат:**] варстад ‘столярний верстат’ – ‘warsztat stolarski’
- вартати** 1. ‘коштувати в грошовому виразі’ – ‘być wartym (w pieniądzech), mieć wartość’ 2. [‘варт’ – ‘być wartym’]. *Вартат сміху* ‘хочеться сміятися’ – ‘śmiechu warte’
- варуватися** ‘стерегтися, оберігатися’ – ‘strzec się’. *Варуйся того перуна* → заварувати
- варянка** ‘їда [переварений квас із капусти’ – ‘zupa gotowana na kwasie z kapusty’] → вар
- ватра** ‘спідне місце в печі, на якому горіли дрова’ – ‘дно pieca chlebowego’
- ватралька** ‘дерев’яна повздожжня лопатка з довгою ручкою, якою загортали в печі вуголь’ – ‘drewniana łopatka z długą rączką do przegarniania żaru w piecu’. *Як ти дам ватральком по рици, то ся всереш*
- ватриско** ‘місце в полі, де було вогнище’ – ‘miejsce na polu po ognisku’
- вгатити** 1. ‘стримати (кров)’ – ‘zatrzymać (np. krew)’ 2. [перен. ‘вдарити’ – ‘uderzyć’]. *Вгатити по морді. Яклем му вгатил по рияку* → гатити
- вгорати** ‘луштити стерню’ – ‘podorywać po zebraniu zboża’
- векший** *див.* великий
- великий**, *виж. ст.* векший, *найв. ст.* найвекший ‘великий’ – ‘wielki’
- велич**, **величава** ‘великий’ – ‘wielki, coś wielkiego’. *Виросло таке велич, што аж...*
- величава** *див.* велич
- вельон** ‘фата’ – ‘welon’
- вєрабоже!** ‘їй-Богу!’ – ‘Bóg mi świadkiem!’ → Дод. 12, 15
- вєрбуватися** [‘наймати’ – ‘najmować (się), werbować (się)’]
- вєредливий** *див.* вєредуля
- вєредувати** ‘хотіти і не знати що’ – ‘chcieć i (dobrze) nie wiedzieć czego, [mieć humory]’
- вєредуля**, **вєредливий** [‘той, що не знає, чого хоче’ – ‘taki, co nie wie czego chce, malkontent, mający muchy w nosie’]
- вєреск** ‘сильний плач’ – ‘głośny płacz’
- вєретьльниця** *див.* шулькнути
- вєрещати** ‘плакати (але дуже сильно)’ – ‘głośno płakać’ → Дод. 17
- вєртепа** 1. ‘погана гірська лісова дорога’ – ‘zła, kiepska droga leśna w górach’ 2. ‘захаращені лісові місця’ – ‘zawalone drzewami części lasu’
- вєрхнина** ‘сметана зверху на молоці в горщику’ – ‘śmietanka na mleku (w glinianym garnku/dzbanku)’
- вєряйка** ‘дерев’яний замок на дверях’ – ‘drewniany zamek u drzwi’
- вєстка** ‘жилет’ – ‘kamizelka’ → камізьелька

вече ‘більше’ – ‘więcej’. *Я юж вече не буду так робил*

вечеря ‘вечеря’ – ‘kolacja, wieczerza’

вечірки ‘вечорниці, на яких пряли лен’ – ‘wieczornice, podczas których przędzono len’

вжиця ‘ложка’ – ‘łyżka’

вжичка ‘ложечка’ – ‘łyżeczka’

вжичник ‘дерев’яна поличка з дірками, завішена на стіні, для зберігання ложок (вжиць)’ – ‘drewniana półka z dziurkami, zawieszana na ścianie, na łyżki’

взадгуз ‘іти задом наперед, [назад]’ – ‘iść tyłem, do tyłu’

взаран ‘завтра’ – ‘jutro’ → заран

вздихати ‘зітхати’ – ‘wzdychać’

взипи ‘в другу сторону’ – ‘w drugą stronę’. *Засукати веретено взипи* → навспак

взнимкатися [‘зробити собі знімок (?)’ – ‘sfotografować się (?)’]

взнути, взнутися ‘поцілувати в задне місце’ – ‘pocałować w tyłek’. *Взний мя в душу [!]* → Дод. 12

взнутися див. взнути

взяти [‘яти’ – ‘wziąć, zabrać’]. *Воз по-грібач! Фрас тя взял!* → Дод. 12, 16

вибавити ‘виручити з біди’ – ‘wybawić (z kłopotów, z biedy)’

виборикатися [‘видертися, видряпатися’ – ‘wygramolić się, wydobyć się’]. *Ниж-лем ся з-під нього, гада, виборикал* → борикатися

вिवірка ‘білка’ – ‘wiewiórka’

вигаратати [‘сильно побити’ – ‘mocno pobić’]. *Алем ей вигаратал* → гаратати

вигваряти 1. ‘дорікати’ – ‘wyrzekać, przysganiać komu’ **2.** ‘виправдовувати’ – ‘tłumaczyć się’

вигворка ‘виправдання’ – ‘wymówka’. *Мал чорт вигворку, же маму забил, бо цма била*

виглоданий ‘зношений предмет’ – ‘znoszony (o odzieży)’

вигляд ‘вікно’ – ‘okno’

виграбаний ‘кіт голодний ходить по горшках, шукаючи їжі’ – ‘o głodnym kocie, który szuka pożywienia w garczkach’

вигримати [‘вилупцювати, вибити, виколотити’ – ‘wygrzmocić, pobić’]. *Вигримал ей* → гримати

вигучати ‘вирости великим’ – ‘wyrósnać na wielkiego’. *Смот, яка пугайда вигучала*

виграмулитися [‘видертися, видряпатися’ – ‘wygramolić się’]. *Ниж-лем ся з-під нього виграмулил*

видаватися ‘виходити заміж’ – ‘wychodzić za mąż, wydawać się’

[**виданя: дівка на виданю** ‘видання (заміж)’ – ‘wydanie za mąż’]. *Мам юж дівку на виданю*

[**видзядати** ‘вилаяти’ – ‘zwzywać (od dziadów)’]. *Так-лем го видзядал* → Дод. 10

[**видіти** ‘дивитися, бачити’ – ‘widzieć’]. *Видиш го маш!* ‘ти дивись, який він!’ – ‘popatrz, jaki on (jest)!’

Видокщи ‘релігійне свято Йордан (19 січня)’ – ‘Jordan (święto Trzech Króli – 19 stycznia)’

видрізнятися ‘покривлятися, [передражнювати кого]’ – ‘wykrzywiać się, przedrzeźniać kogo, wyśmiewać się’

видудлити [‘виссати’ – ‘wyssać, pot. wydudlić’]. *Видудлило мя гет* ‘висо-сало все молоко’ – ‘wyssało wszystko mleko’ → дудлити

[**вижати** ‘вигнати’ – ‘wygnać’]. *Вижен стайню гев!* → Дод. 16

вижмикати ‘перепрати, випрати’ – ‘wyprać’ → жмикати

вижні двері *див.* висьні двері

вижобати ‘виколюпати’ – ‘wydłubać, wyźłobić’ → жобати

вийти зо ся [‘терпець увірвався’ – ‘wyjść z siebie’]. *Вишол-лем зо ся* ‘втратив терпець’ – ‘straciłem cierpliwość’

викапаний ‘подібний’ – ‘wykarany, bardzo podobny’]. *Та викапаний отец!* ‘вдався (подібний) на батька!’ – ‘wykarany ojciec!’

викаратися ‘удатися’ – ‘wygospać’. *Та де ся таке викарало?* → каратися

[**викихатися** ‘вичхатися’ – ‘wykichać się’]. *Я ся викихал на тото виштко*

викітки ‘мереживо, що було на жіночих оплічатах вокруг манжетів (обшивок) на рукавах’ – ‘koronka na mankietach w bluzkach kobiecych’

викляти ‘висварити’ – ‘złajać, skłąć kogo, nawymyślać komu’. *Так-лем го викляла, што ся не знал, де діти.* *Так-лем го виклял* → кляти

викорацматися ‘вилізти з-під чогось, когось’ – ‘wydobyć się spod czego, kogo, wykaraskać się’. *Ниж-лемся з-під нього викорацмал* → корацматися

викоти ‘мереживо вокруг шиї на жіночій блузці-оплічати’ – ‘koronka wokół szyi w bluzce kobiecej’

вимаскати [‘вимити] миску від решток жиру’ – ‘usunąć resztki tłuszczu z miski’

вимулити [‘підмити, розмити (землю)’ – ‘wymulić, podmyć’]. *Вода вимулила* → навимуляти

виннички ‘порічки’ – ‘porzeczki’

виопалати [‘повіяти вручну’ – ‘oczuciścić ziarno wianiem’]. *Виопалай!* → опалати

[**виперунати** ‘вилаяти’ – ‘zwyzywać’]. *Так-лем го виперунал* → Дод. 10

виплінити ‘вিনিщити’ – ‘wypłenić, zniszczyć’. *Кролі ся виплінили гет*

випонцювати [‘побити кулаками’ – ‘obić, wybić pięściami’]. *Випонцювал* → понцювати

[**випуцувати** ‘вичистити’ – ‘wyczyścić, wuprusować’]. *Але ся випуцувал* → пуцувати

випучити ‘видавити щось, вгнути’ – ‘wycisnąć, wydusić, wygiąć’

випхати [‘випхати, виштовахати’ – ‘wypchać’] → пхати

вирашплювати [1. ‘вирівняти рашпїлем’ – ‘wyraszplować, wyrównać pilnikiem’ 2. *перен.* ‘вилаяти’ – ‘wyłajać, zwyzywać’]. *Под, та тя вирашплюю* → рашплювати

вирептушити [‘про статтевий акт (?)’ – ‘o stosunku płciowym (?)’]. *Так-лем ей вирептушил, што ледво домів дішла.* *Гет мя гад вирептушил, штомся ани висцяти не могла* → рептушити

вирипати [‘торохнути, вдарити’ – ‘walnąć, uderzyć, *пот.* wurypać’].

Гет хижу вирипал ‘так, що стало холодно’ – ‘tak, że zrobiło się zimno’. *Але-лем ей вирипал* → рипати

вирчати ‘гарчати’ – ‘warczeć’. *Вирчит* (пес)

[**висохнути** ‘висохнути’ – ‘wyschnąć’]. *Висохло бис на жигалях!* → Дод. 12

вистопорчувати ‘висуватися на перше місце’ – ‘wysuwać się (wurychać się) na pierwsze miejsce’